

at de arbejdsløse er ikke alene dem, der hellere vil leve af Understøttelse end af Arbejde, men iblandt dem er der en Mængde Mennesker, der søger Arbejde, Mennesker, der hellere end gerne vilde arbejde for at tjene det nødvendige til deres eget og deres Families Underhold, men ikke kan faa Arbejde. Under saadanne Forhold rejser det Krav sig, som ogsaa er berettiget: Staten maa træde hjælpende til. Nu tror jeg ganske vist ikke, at saadan en Krise som den nuværende kan bringes ud af Verden ved Love og Statsforanstaltninger. Det er sikkert hverken den ene eller den anden Regering, der er Skyld i, at vi har Krisen, og jeg tror ikke, at Regeringen eller Rigsdagen kan bringe den til Ophør. Her er det helt andre Forhold, der gør sig gældende, baade indenlandske og udenlandske. Det vil heller ikke være raadeligt, at vi vedtager noget, der maaske i Øjeblikket kan være en Hjælp mod Krisen, men som blot bevirker indirekte, at Krisetiden forlænges. Hvorledes de foreslaaede Foranstaltninger i den Henseende antagelig vil virke, maa meget nøje undersøges. Imidlertid er det jo muligt, at der kan gøres noget, som kan mildne Krisen lidt, og saa bør vi føle os forpligtet til at gøre det, saa vidt som det kan forsvares. Her er en alvorlig Opgave for det Udvalg, som vel nok bliver nedsat for at drøfte dette Lovforslag nærmere. Jeg er klar over, at det bliver vanskeligt, maaske umuligt at tage tilstrækkeligt Hensyn til begge de nævnte Krav, men jeg vil ønske, at de, der faar med Sagen at gøre, maa se den ud fra Tidens store Alvor og forhandle sagligt og fordrageligt om den uden snævre Partihensyn. Ved Behandlingen af en saadan Sag kan det let gaa saadan, at hver enkelt stiller Sagen paa Spidsen, og man derved fjerner sig saa meget fra hinanden, at der ikke kan komme noget ud af den. Men det lader sig ogsaa gøre trods meget forskellige Synspunkter at forhandle sagligt, fornuftigt og roligt om en Sag, saa at der kan blive et frugtbringende Samarbejde ud deraf. Saa-dan kan Mennesker med forskelligt Grundsyn forhandle sagligt og fordrageligt i et Sogneraad eller en Bestyrelse eller en anden Forsamling under mindre Forhold, og det maa ogsaa kunne lade sig gøre her paa Rigsdagen. Maatte det nu blive kendeligt, at vi herinde, hvor forskellige vi end er, dog er danske Mænd og Kvinder, der ser med Alvor paa Fædrelandets Nød og gerne vil arbejde for vort Lands og Folks Vel, at vi ogsaa saa vidt muligt vil stræbe at naa det Ideal, saa tæt som muligt, der for

længe siden er blevet stillet vort Folk med Hensyn til dets økonomiske Kaar: „At da har i Rigdom vi drevet det vidt, naar faa har for meget og færre for lidt“. Jeg venter ikke, at der skal blive noget stort ud af dette Forslag, men kunde der paa et og andet Punkt opnaas noget, der kunde være til Folkegavn, saa var Arbejdet med Sagen ikke helt forgæves.

Fraenkel: Jeg maa sige, at da jeg havde hørt den højtærede Statsministers første Foredrag, da han fremsatte disse Lovforslag, og altsaa beredte mig paa at paahøre denne interessante Diskussion, som vi nu staar ved Slutningen af, saa var det i en ret optimistisk Stemning. Jeg syntes, der var adskilligt, der kunde bruges i Lovforslaget; og jeg mente, at man vilde bruge det. Men efterhaanden som Diskussionen skred frem, forekom det mig, at Skydækket blev tættere og tættere; og da den højtærede Statsminister i Dag havde holdt sin sidste Tale, var der temmelig dunkelt i Atmosfæren. Det var, naar jeg skal sige det rent ud, som et Valgsignal, der blev blæst til Slut, om end med Sordine. Da saa det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen kom til, saa skingrede Trompeten lige ud i Luften, og han mindede os om, hvad vi kunde vente, hvis der nu ikke blev makket ret. Det gør jo naturligvis, at til en vis Grad er hele Diskussionen derefter forrykket; den er mere kommet over i det politiske og længere bort fra det saglige ved den meget alvorlige Situation, i hvilken vi staar; og Skylden derfor er i nogen Grad, at om der ogsaa er meget, baade i Forslagene og navnlig i Indledningstalen, som hæver baade dem og den op over den Maade, man motiverede sligt paa tidligere, saa er man alligevel ikke helt kommet hen til det Punkt, hvor man er stillet ind paa den rigtige Maade og har erkendt, hvad det egentlig er, der er i Vejen.

Men skal jeg i et enkelt Udtryk sammenfatte, hvordan min Opfattelse var; efter at Statsministeren havde talt første Gang, vil jeg sige, at jeg syntes, at Erkendelsen nu var paa March, man var langt fremme i den Retning, man maatte komme i, hvis man vilde gøre det første Skridt til at forelægge noget virkelig rationelt, nemlig at se, hvor det egentlig var, vi holdt i den hele Situation. At jeg opfattede det saadan, beroede for det første paa, at der var en kendelig Stræben hos den højtærede Statsminister efter at gøre Rede for Problemerne; og hvad der navnlig tiltalte mig, var, at han ikke tog det op paa den nemme Maade, hvorpaa den ærede Ordfører for Venstre (Slebsager) slog